

Финансовите иновации: пътят за развитие на небанковия финансов сектор

Безспорно е, че новите технологии преоформят из основи финансовия сектор, като в същото време внасят сериозно улеснение за достъпа на потребителите и компаниите до услуги. Иновативните възможности в областта на финансите не са нещо ново, но в последните години инвестициите в технологии и скоростта на развитие достигат нови върхове. В резултат на това сме свидетели на въвеждането на нови финансово-технологични решения, при които се използват цифрова идентификация, мобилни приложения, облачни услуги, анализ на големи информационни масиви, изкуствен интелект, блокчейн технологии и технологии на споделения регистър.

Комисията за финансов надзор (Комисията, КФН) работи, водена от убеждението, че бързото и ефективно внедряване на финансовите иновации от участниците на капиталовия пазар подпомага както разрастването на тяхната дейност, така и развитието на капиталовия пазар като цяло. Именно следвайки тази политика, Комисията подкрепя растящия интерес към тях и предприема последователни и навременни действия за ускореното им внедряване в сектора на небанковите финансови услуги.

Една от първите стъпки в тази посока е създаденият от КФН Innovation Hub. Чрез него се осигурява единна контактна точка за предоставяне на предложения, но и идентифициране на спънки, които са от значение за сектора и които, чрез улеснена комуникация и обмен на данни между заинтересованите лица и регулатора, съкращават времето за отговор по постъпили запитвания.

Убедени сме, че активният диалог с всички заинтересовани лица е в основата на постигането на баланс между ползите от навлизането на финансовите иновации, които намират приложение при предлагането на продукти и услуги в небанковия финансов сектор и осигуряването на стабилност и доверие на финансовите пазари и защита на правата на инвеститорите. За целта, в Комисията за финансов надзор е създаден и работещ екип за наблюдение на финансовите иновации в небанковия финансов сектор. Дейността му е насочена към активно проследяване на ползите и контрол на рисковете, произтичащи от интегрирането на финансовите иновации, както и насърчаване на диалога между регулатора и бизнеса. От първостепенна важност в тази връзка са и регулярните проучвания и анализи, които КФН извършва, за да се установи нивото на използваните иновации. Важно е да отбележим, че подобен тип проучвания залагат в себе си специално разработена методология за ефективно извличане на информация, като резултатите от проучванията служат за планиране на последващите и целенасочени действия.

Същевременно, Комисията за финансов надзор предприема редица действия, насочени към максимално улеснен достъп на потребителите до достоверна и ясна информация, за да могат те самите да защитят своите права и интереси. За постигането на тази цел, КФН провежда последователна образователна и информационна политика - като част от нея на интернет страницата на КФН е създаден раздел „Финансови иновации“. Той съдържа множество публикации с образователен и предупредителен характер, стремящи се към повишаване на финансовата грамотност на всички ползватели на финансови услуги. Предстои ни да представим на публиката и мобилната апликация FSC Mobile.

Следващата стъпка, предприета с цел подобряване нивото на осведоменост на обществото и в синхрон с новите технологии, е провежданата от Комисията за финансов надзор дигитална кампания в защита на инвеститорите #инвестирай безопасно/#InvestSafely. Чрез кампанията се прави стъпка напред от вече предприетите от КФН мерки за защита на инвеститорите. Посредством онлайн пространството се осигурява възможността неограничен кръг от лица да получат информация как да различават недобросъвестните посредници и как да се предпазват от тях. Кампанията има специален сайт, в който са комбинирани видео и текст, новини и предупреждения към потребителите: <https://investsafely.fsc.bg/>, както и YouTube канал с видео материали и LinkedIn профил. На потребителите е предоставен директен достъп до списъка на лицензираните инвестиционни посредници, както и са изведени признаците, чрез които инвеститорите да идентифицират нередностите. В допълнение на горните действия, инициативата #инвестирай безопасно/#InvestSafely бе популяризирана и с публични лекции на експерти от Комисията в партньорство с Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници и Фонда за компенсиране на инвеститорите, във водещи университети в България под надслов „Сигурност на инвестициите в дигиталния свят“.

Убедени в необходимостта от съвместно сътрудничество между регулатора и бизнеса за създаването на развита финтех екосистема, представители на Комисията активно участват в редица местни и международни инициативи в сътрудничество с Българската финтех асоциация. Един от примерите в тази посока е ефективното и резултатно участие на Комисията за финансов надзор в събитията „From Zero To Fintech” и уебинара на тема „Сигурност на дигиталните финансови инструменти: Плащай безопасно в Интернет!“, инициатирано от Junior Achievement, организирано от Българска финтех асоциация по повод Световната седмица на парите.

Комисията за финансов надзор оценява важната роля на финансовите технологии за развитието на капиталовия пазар чрез интегриране на цифровизацията и промяна на бизнес моделите, посредством основани на данни решения, например - при управлението на активите, инвестиционното посредничество и дистрибуцията на финансови продукти. Убедени сме, че за имплементирането на правила за развитие на дигиталните технологии, които осигуряват безопасност за потребителите, от първостепенно значение е комуникацията с европейските надзорни органи, участието в работни срещи на структурите на Европейската комисия и обмяната на опит с регулаторни органи от други държави – членки.

В тази връзка, важна роля за развитието на цифровизацията е и подготовката на новия Дигитален финансов пакет на ЕК: проект за регламент и директива за оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор (Dora), за пазарите на криптоактиви и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 /MiCA/, пилотна регулаторна уредба за технология на разпределителния регистър (DLT). Пакетът има за цел да стимулира конкурентоспособността и иновациите във финансовия сектор в Европа, да предостави на потребителите и дружествата по-голям избор на финансови услуги и съвременни платежни решения и да осигури защита на потребителите и финансова стабилност. Съвместната инициатива на европейските надзорни органи за събиране на информация и данни с участие на Комисията и представители на български дружества е съществен етап при изработването на регулаторната рамка, като крайната

цел е подпомагане на участниците на пазара при прилагане в бъдеще на европейското законодателство.

В продължение на горното, през годината Комисията взе участие в онлайн събитие, организирано от Литовската национална банка относно възможността за въвеждане на regulatory sandbox - работна среда, осигурена от регулатора за тестване под наблюдение на нови финансови продукти и предоставяне на финансови услуги в дигитална среда.

С цел предоставянето на нови възможности за финансиране за стартиращите предприятия и за малките и средните предприятия, които обикновено разчитат на малки по размер инвестиции, се въвежда регулация на колективното финансиране. Такова финансиране може да бъде под формата на заеми или чрез придобиване на прехвърлими ценни книжа или на други допустими инструменти за целите на колективното финансиране. С приемането на новата правна рамка се предостави възможността за тези лица да търсят финансиране на дейността си чрез достъп до капиталовите пазари на всички държави членки на Европейския съюз при облекчени условия, като същевременно са създадени еднакви условия спрямо потенциалните конкуренти от другите държави и се гарантират правата и интересите на инвеститорите.

По отношение на защита на инвеститорите са въведени механизми в законодателството, които са основно в две направления:

1. Първото е насочено към инвеститорите и по-конкретно необходимостта от изготвяне и представяне на оценка на инвеститорите. Стремешът е да бъде потвърдено разбирането им за рисковете, свързани с инвестирането в стартиращи фирми и частни предприятия.
2. Втората група от мерки за защита на инвеститорите включва набор от изисквания към платформите, като тук се включват политиките за конфликт на интереси, пруденциалните политики и разкриване на информация за платформите, желаещи да инвестират в собствените си предложения, изброени на платформата. Предвижда се изготвянето на нов хармонизиран документ за всяка оферта - информационен лист за ключови инвестиции (Key Investment Information Sheet - KIIS). KIIS включва информация за създателите на проектите, характеристиките на процеса на платформата. Новата регулация позволява използването на дружества със специално предназначение (SPV), които улесняват отделни малки инвеститори и им предоставят същото ниво на инвеститорски права като на по-големите инвеститори.

Гаранция за по-голяма прозрачност и конкурентоспособност на компаниите на европейския пазар предоставят хармонизираните изисквания и правила, като е въведен единен процес на оторизация и паспортизиране за платформи, желаещи да работят в цяла Европа, координиран от Европейския орган за ценни книжа и пазари (ESMA), както и единен набор от изисквания към бизнеса за набиране на капитал до 5 милиона евро за период от 12 месеца, без да се налага изготвянето на проспект.

Комисията, в продължение на предприетите вече действия и в синхрон с приетата Стратегия за мониторинг на финансовите иновации за периода 2021-2024 г., в която са очертани планираните в дългосрочен план ангажименти, заявява своята готовност за продължаване на успешното сътрудничество с бизнеса. Комисията за финансов надзор ще продължи активно да работи в посока за развитие на финансовите иновации, чрез наблюдение на развитието на финансовите технологии, оценка на възможните рискове

за пазара и за потребителите и инициране на действия и мерки за минимизирането им, за да се реализират ползите от нарастващия интерес към иновативни финансови продукти и технологии, в съответствие с регулаторните изисквания.

Новите технологии променят небанковия финансов сектор и начините за достъп на потребителите и дружествата до услуги. Създават възможности за решения, които осигуряват по-добър достъп до финансиране и подобряват финансовото приобщаване на гражданите в рамките на цифровото общество. Финансовите технологии поддържат оперативната ефективност и допълнително повишават конкурентоспособността на икономиката на държавите, в които те се използват и допринасят за задълбочаване и разширяване на капиталовите пазари в Европейския съюз.